

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1229991
Datum vergadering: 15 april 2025
Datum voorstel: 11 maart 2025
Nummer: 9 A
Onderwerp: Potentiële aankoop aandelen Twence

Voorgesteld raadsbesluit

Gezien de risico's, geen aandelen Twence bij te kopen

Samenvatting van het voorstel

De raad heeft het college gevraagd met een raadsvoorstel te komen over een mogelijke aankoop van aandelen Twence door de gemeente Dinkelland. Ook heeft de raad verzocht aan het college om daarbij de risico's in beeld te brengen.

Het college stelt de raad voor om, gezien de risico's, geen aandelen Twence bij te kopen.

Aanleiding voor dit voorstel

In de raadsvergadering van 17 december bij het agendapunt "Aan- en verkoopproces aandelen Twence" heeft de raad de oproep gedaan aan het college om te onderzoeken of de gemeente Dinkelland aandelen Twence kan verwerven. Ook heeft de raad verzocht aan het college om daarbij de risico's in beeld te brengen. Deze oproep werd bijna unaniem gedragen door de raad. De raad verwacht voor 1 april een voorstel hierover van het college.

Beoogd resultaat van te nemen voorstel

Nakomen toezegging wethouder aan de raad, gedaan tijdens de raadsvergadering van 17 december 2024.

Argumentatie

Aan- en verkoopproces aandelen Twente 2022-2024

Het aan- en verkoopproces aandelen Twence heeft in december 2024 geleid tot een overeenkomst tussen de gemeenten Enschede, Hengelo en Losser (kopers) en de gemeenten Oldenzaal, Almelo en Twenterand (verkopers). In het voortraject heeft het college op 25 juli 2023 besloten om zich niet als koper te melden (zie bijlage).

De raad gaf in de raadsvergadering van 17 december 2024, waarin de overeenkomst tussen de 6 genoemde gemeenten ter goedkeuring voorlag, aan dat zij graag zouden zien dat het college zich alsnog zou melden als koper. De belangrijkste reden voor de raad is, dat volgens hen met minimale risico's met incidentele middelen structurele opbrengsten in de vorm van dividend kunnen worden gegenereerd. Dit kan helpen bij het sluitend krijgen / houden van de gemeentelijke begroting.

Rekenvoorbeeld

Ten behoeve van de raadsvergadering van 17 december 2024 is ambtelijk een rekenvoorbeeld opgesteld dat gedeeld is met de raad (zie bijlage). Deze ziet er als volgt uit:

Dinkelland bezit nu 34.056 aandelen.

Stel we breiden ons aandelenkapitaal uit met 35.000 aandelen (verdubbeling). De overeengekomen prijs per aandeel bij de 6 gemeenten is € 197. Dat betekent een investering van € 6.895.000.

Op basis van de in het dividendbeleid 2022-2027 van Twence, met de daarin opgenomen jaarlijkse toezegging van € 7 miljoen aan dividend, leveren 35.000 aandelen € 281.428 meer dividend op. Hier staan wel rentelasten van € 206.850 tegenover (o.b.v. 2,81%).

Kortom bijkopen levert € 74.758 aan structurele opbrengsten op voor onze meerjarenbegroting.

Hoewel de raad niet concreet heeft aangegeven hoeveel aandelen zij verwachten dat het college gaat kopen, heeft zij toen wel aangegeven zich in het rekenvoorbeeld te kunnen vinden. Tevens heeft zij

aangegeven dat wij de aandelen van de gemeente Rijssen-Holten, die ze wil verkopen, wel kunnen overnemen. De gemeente Rijssen-Holten heeft 36.992 aandelen.

Indien wij 35.000 aandelen bijkopen worden we met 8,29%, na Hengelo en Enschede, de grootste aandeelhouder van Twence.

Risico's

Door ons worden de volgende risico's onderkend.

Toekomstige dividendopbrengsten

Dit collegeadvies is doorgerekend o.b.v. het huidige dividendbeleid van Twence. Dit dividendbeleid ligt vast tot 1 juli 2027. Dit betekent dat op korte termijn er weer een werkgroep zal starten om het nieuwe dividendbeleid voor de periode 1 juli 2027 tot 1 juli 2032 voor te bereiden. Het is nu nog niet in te schatten hoe dat uit zal pakken.

Wel zien we bij gelijksoortige ondernemingen als Enexis, Cogas en ROVA dat de dividendstroom afneemt i.v.m. oplopende investeringen in het kader van de energietransitie. Daarnaast is het dividend altijd afhankelijk van de financiële resultaten en ook deze zijn op middellange termijn nu niet in te schatten. Dit risico kan zowel een positief als negatief effect hebben.

Verkoopprijs

De genoemde verkoopprijs in het rekenvoorbeeld is de prijs die de gemeenten Enschede, Hengelo en Losser aan de gemeenten Oldenzaal, Almelo en Twenterand betaald hebben. Dit is echter geen vaste prijs. Dit risico kan zowel een positief als negatief effect hebben.

Rentepercentage

Het genoemde rentepercentage in het rekenvoorbeeld dateert van medio december 2024. Hoewel de rente momenteel dalende is, is het ongewis wat het exacte rentepercentage zal zijn op het moment van aantrekken van de langlopende lening om de aankoop van de aandelen te financieren. Dit risico kan zowel een positief als negatief effect hebben.

Verkoopbaarheid aandelen in de toekomst

In december 2024 is de overeenkomst gesloten over de verkoop van de aandelen Twence door de gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand. Dit is een proces dat zeker 5 jaar heeft geduurd. Aangezien Twence voor 100% in publieke handen moet blijven, is de kring van potentiële kopers beperkt. Dat maakt dat bij andere inzichten in de toekomst een eventuele verkoop van onze aandelen Twence lastig zal zijn. Dit risico kan een negatief effect hebben.

Verlies afval Almelo, Twenterand, Oldenzaal en mogelijk Rijssen-Holten

De gemeenten Almelo, Twenterand en Oldenzaal blijven tot 1 juli 2027 nog aandeelhouder voor 1%. Tot die tijd blijven zij hun afval nog bij Twence brengen. Bij Twence ligt dus momenteel een uitdaging om nieuwe publieke aandeelhouders te vinden die hun afval bij Twence gaan brengen en daarmee een volle bezetting voor de publieke lijn te houden. Mochten wij overgaan tot aankoop van nieuwe aandelen en daarbij de aandelen van de gemeente Rijssen-Holten overnemen, dan wordt deze uitdaging groter omdat dan ook het afval van deze gemeente wegvalt. Twence is momenteel met potentiële nieuwe aandeelhouders in gesprek om toe te treden. Dit risico kan zowel een positief als negatief effect hebben.

Instemmingsrecht overige 10 aandeelhoudende gemeenten

Net als bij de overeenkomst tussen de gemeenten Enschede, Hengelo en Losser enerzijds (kopers) en de gemeenten Oldenzaal, Almelo en Twenterand (verkopers), moeten bij een aankoop van aandelen Twence door onze gemeente alle overige aandeelhouders akkoord gaan.

Dit betekent waarschijnlijk dat net als in december 2024 wederom alle aandeelhoudende gemeenten eigenstandige besluitvormingsprocedures moeten doorlopen om met deze transactie akkoord te gaan. Dit risico kan een negatief effect hebben.

Rechtszaak AVR

Een risico zijn de zaken die door AVR zijn aangespannen bij de rechtbank en ACM. Het is bij Twence statutair geregeld dat aan het aandeelhouderschap is gekoppeld dat ook de gemeentelijke afvalstromen naar Twence gaan. Doordat Twence voor 100% in publieke handen is, doen wij een beroep op een uitzondering in de aanbestedingswet (quasi inbesteden), waardoor we de opdracht voor het verwerken van de afvalstromen 1:1 aan Twence kunnen gunnen.

AVR vecht momenteel deze quasi inbesteden constructie aan. Indien AVR gelijk krijgt, mogen wij het afval niet meer 1:1 aan Twence gunnen, maar moeten wij dit Europees aanbesteden. Dan bestaat de kans dat we voor het verwerken van de afvalstromen straks een contract moeten afsluiten met een marktpartij als AVR, terwijl we aandeelhouder zijn van Twence. Een bedrijf dat dan niet meer onze afvalstromen verwerkt.

In de eerste zittingen zijn Twence en de aandeelhoudende gemeenten vooralsnog in het gelijk gesteld, maar AVR blijft vooralsnog doorgaan met procederen.

Dit risico kan een negatief effect hebben.

Landelijke afvalverbrandingscapaciteit (cijfers 2022)

In Nederland staan twaalf afvalverbrandingsinstallaties (AVI's). Deze verwerken het brandbare afval dat niet kan worden gerecycled. Dit afval bestaat voor het grootste deel uit huishoudelijk restafval en het restafval van bedrijven en kantoren. In 2022 bedroeg de hoeveelheid verbrand afval 7,4 miljoen ton.

Door de uitbreidingen van AVI's is er capaciteit bijgekomen voor het verwerken van brandbaar afval. Dit heeft eraan bijgedragen dat er bijna geen brandbaar afval meer wordt gestort in Nederland. Het voorkomen van het storten van brandbaar afval is een doelstelling van de Rijksoverheid. Alle Nederlandse AVI's produceren energie. Dit kan zijn elektrische energie of warmtelevering.

Op dit moment hebben de Nederlandse AVI's een totale vergunde capaciteit om 8 miljoen ton afval te verbranden. De vergunde capaciteit is de laatste jaren toegenomen. Dat gebeurde door uitbreidingen van AVI's en het in gebruik nemen van nieuwe AVI's.

Dat betekent dat er dus landelijk sprake is van een beperkte mate van overcapaciteit. Dit risico kan een negatief effect hebben.

Bron: Afvalcirculair.nl

Advies

Het rendement op deze investering bedraagt afgerond 1%. Daarnaast zijn er nog de nodige onzekerheden of dit rendement van 1% gerealiseerd wordt en/of naar de toekomst gegarandeerd kan worden. Daarnaast kleven er ook nog een aantal risico's aan een eventuele aankoop zoals verkoopbaarheid in de toekomst en de zaken die AVR tegen Twence heeft aangespannen.

Alle voors- en tegens afwegende blijft het college, net als in 2023, bij het advies om ons aandelenbelang in Twence niet uit te breiden. Het rendement is gering, terwijl er wel een behoorlijk beslag wordt gelegd op onze financiële mogelijkheden en de verkoopbaarheid van deze aandelen in de toekomst lastig zal zijn.

Indien er afwijkend op dit advies wordt besloten en er toch een verkoopproces wordt opgestart, wordt geadviseerd om ten behoeve van het verkooptraject strikte voorwaarden/kaders te formuleren waar in ieder geval aan voldaan moet worden voordat tot aankoop van aandelen Twence wordt overgegaan. Hierbij kan gedacht worden aan: maximaal rentepercentage aan te trekken lening, maximale aankoop prijs, afronding transactie in 2025 etc.

Vervolgens zullen wij ons in eerste instantie gaan melden bij Twence en de gemeente Rijssen-Holten.

Met een verkooptraject zijn ook eenmalige kosten gemoeid. Naast ambtelijke uren komen daar waarschijnlijk ook kosten bij voor externe adviseurs, zoals de notaris en juristen. De hoogte van deze kosten zijn vooraf moeilijk in schatten. Deze zijn ook afhankelijk wat het te lopen proces en wie de verkoper wordt. Wel wordt verzocht hiervoor dan alvast een bedrag van € 10.000 voor beschikbaar te stellen.

Participatie samenleving

Niet van toepassing.

Externe communicatie

Over dit voorstel zal niet actief door ons worden gecommuniceerd.

Financiële paragraaf

Financiering

Met de aankoop van 35.000 aandelen Twence is een investering van ca. € 7 miljoen gemoeid. Dit bedrag

hebben we momenteel niet als liquide middelen beschikbaar. Dat betekent dat dit bedrag geleend moet worden. In dit voorstel zijn we uitgegaan van een rentelast van 2,81%, welke is meegenomen in de investeringsopzet.

Financiële kengetallen

Een extra lening van € 7 miljoen heeft de volgende gevolgen voor onze financiële kengetallen:

Netto schuldquote

Dit kengetal zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Hoe hoger de schuld, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossing) er zijn. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

Deze bedraagt op basis van de begroting 2025: 32,1

Door een lening af te sluiten van € 7 miljoen wordt de vaste schuld € 7 miljoen hoger maar ook de financiële activa (de belegging). Per saldo verandert dit kengetal niet.

Daarmee blijven we volgens score Provincie in categorie A: minst risicovol (< 90%).

Bij de bepaling van het kengetal voor de netto schuldquote uit de begroting 2025 is nog geen rekening gehouden met een mogelijke langlopende geldlening voor het project "Samen scholen". Hoewel de eerste besluitvorming in de raad hierover reeds is geweest (investering € 20 miljoen) wachten we met de besluitvorming over een eventueel af te sluiten langlopende geldlening tot het moment dat er werkelijk met de uitvoering wordt gestart. Mocht een langlopende lening noodzakelijk blijken dan zal de netto schuldquote uiteraard oplopen. Uitgaande van een langlopende geldlening van € 20 miljoen zal de netto schuldquote oplopen met ruim 25 punten.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger het aandeel, hoe gezonder de gemeente.

Deze bedraagt op basis van de begroting 2025 41,2.

Door een lening af te sluiten van € 7 miljoen wordt het balanstotaal € 7 miljoen hoger terwijl het eigen vermogen niet verandert. Hierdoor wordt de solvabiliteitsratio lager, namelijk 38,4.

Daarmee blijven we volgens score Provincie in categorie B: neutraal (50%-20%).

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de (structurele) vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft het ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Deze bedraagt op basis van de begroting 2025 1,7%.

Het hogere dividend (op basis van het huidige dividend beleid en de huidige rente) ten bedrage van € 75.000 levert structurele exploitatieruimte op. Hierdoor stijgt dit kengetal naar 1,88%.

Daarmee blijven we volgens score Provincie in categorie A: minst risicovol (> 0%).

Uitvoering

Afhankelijk van besluitvorming over dit voorstel.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Harmonisatie Dinkelland-Tubbergen

Tubbergen is ook aandeelhouder van Twence. In Tubbergen ligt geen voorstel voor over de eventuele aankoop van aandelen Twence.

Burgemeester en wethouders van Dinkelland,

de secretaris

de burgemeester

Drs. C.H.A.A. Lutikhuis

J.G.J. Joosten

Raadsbesluit

Datum: 15 april 2025
Nummer: 9 B
Onderwerp: Potentiële aankoop aandelen Twence

De raad van de gemeente Dinkelland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 11 maart 2025, nr. 9 A;

gelet op het advies van de commissie Sociaal Domein en Bestuur van 8 april 2025;

gelet op artikel 189 van de Gemeentewet

besluit:

Gezien de risico's, geen aandelen Twence bij te kopen

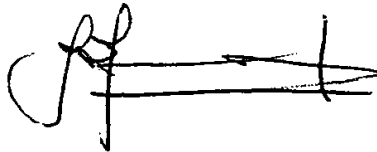
Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 15 april 2025

de raadsgriffier,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "L.J.H. Engelbertink".

mr. L.J.H. Engelbertink

de voorzitter,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "J.G.J. Joosten".

J.G.J. Joosten